

TÁJÉKOZTATÓ

a népegészségügyi termékadó (neta) egészségmegőrző programok költségeivel való csökkentéséről

A népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény (Neta tv.) 8. § (4) bekezdés lehetővé teszi az adó alanyának, hogy a fizetendő adó összegét csökkenthesse az adó-megállapítási időszakban egészségmegőrző programokkal kapcsolatban felmerült költségeivel, ráfordításaival, azzal, hogy a csökkentés összege legfeljebb az egyébként fizetendő adó összegének 10%-áig terjedhet.

Az adócsökkentéssel összefüggésben rendeleti szintű szabályozás nem készült, minden releváns rendelkezés a Neta tv.-ben található [1. § 19. pont, 8. § (4) bekezdés].

A Neta tv. új adócsökkentési lehetősége 2016. január 1-jétől hatályos, vagyis azt az adóalanyok először a 2016. január 1-jén tartó/kezdődő adó-megállapítási időszakban alkalmazhatják.

1. Egészségmegőrző program

A Neta tv. 1. § 19. pontja értelmében egészségmegőrző programnak az adóalany – erőforrás-kiáramlással (költségekkel) járó – vagy a népegészségügyi szerv egészséges étkezésre, életmódra, a sportolás elősegítésére, ösztönzésére irányuló minden olyan tevékenysége, akciója, programja minősül, amely bármely magánszemély által, ingyenesen elérhető.

Az adócsökkentési lehetőség lényege, hogy az adóalanyok tevékenysége (programja, akciója) mindenki számára ingyenesen elérhető legyen és az az egészséges életmódot, táplálkozást vagy sportolást népszerűsítse (pl. egy futóverseny szervezése).

Sportolásnak – a sportról szóló 2004. évi I. törvényben definiált sporttevékenység fogalmából kiindulva – a meghatározott szabályok szerint, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység minősül, amely a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgálja. Az adócsökkentés tehát nemcsak az adóalany egyéni vagy csoportos játékok, versenysportok, hanem bármely erő kifejtéssel járó szabadidős tevékenység népszerűsítésére irányuló tevékenysége kapcsán alkalmazható.

1.1. Az adóalany programja

Az adóalany egészségmegőrző programjainak/tevékenységének tartalmára vonatkozóan konkrét előírást nem tartalmaz a szabályozás.

Egészségmegőrző programnak minősülhet az adóalany egészséges életmódra, étkezésre ösztönző kommunikációs kampánya/tevékenysége (pl. hirdetés, plakát) is, feltéve, hogy az a törvényi célokkal szorosan összefügg és a nagyobb nyilvánosság számára hozzáférhető. Ugyanakkor – függetlenül az esetleges pozitív társadalmi megítélésétől – nem tekinthető ilyen programnak azon tevékenység propagálása, amely nem bír tudományos tényekkel alátámasztott egészségmegtartó hatással, vagy amely – lehetséges kedvező élettani hatásai ellenére – egészségügyi veszélyekkel is járhat.

Utóbbira lehet példa az adóalany mértékletes alkoholfogyasztást népszerűsítő kampánya, mely kétségtelenül pozitív kicsengésű, azonban az egészséges életmód és a mértéktartó alkoholfogyasztás között nincs ok-okozati összefüggés, nem állapítható meg ugyanis, hogy az, aki egyáltalán nem iszik alkoholt, egészségügyileg hátrányosabb helyzetben lenne, mint az, aki mérsékelten fogyaszt alkoholt (sőt, sok esetben a kezdetben mérsékelt alkoholfogyasztó válik ún. nagyivóvá).

Nemcsak az adóalany saját kezdeményezésű és önállóan megszervezett programja, hanem mindazon program/rendezvény – adóalanynál felmerülő – költsége után igénybe vehető az adócsökkentés, melyet az adóalany megbízásából, az adóalany nevében eljárva harmadik fél szervez (pl. ha az adóalany egy rendezvényszervező céget bíz meg az egészségmegőrző program lebonyolításával), vagy melynek finanszírozásához az adóalany részben járul hozzá (pl. az egészségmegőrző programot több személlyel együtt szervezi az adóalany).

1.2. Népegészségügyi szerv egészségmegőrző programja

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eü. tv.) III. fejezete rendelkezik a népegészségügyről. Az Eü. tv. ezen fejezete rögzíti azokat a feladatokat, melyeket a népegészségügyi tevékenység magában foglal. Erre figyelemmel azok az állami szervek minősülnek a Neta tv. alkalmazásában népegészségügyi szervnek, melyek népegészségügyi tevékenységet (is) végeznek. Ilyen állami szervnek tekinthető például az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (a továbbiakban: OGYÉI), mely többek között élelmezés- és táplálkozás-egészségügyi feladatokat lát el, valamint a Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet (a továbbiakban: NEFI). Az EMMI tájékoztatása szerint az OGYÉI és a NEFI 2016-tól kezdődően megszervezik és végrehajtják a kormányzati egészségügyi prioritásoknak megfelelően kialakított éves egészségmegőrző programot. Az éves egészségmegőrző programot az egészségügyi szakágazat állítja össze, melyet az OGYÉI illetve a NEFI a neta-alanyok egészségmegőrző program költségeihez való hozzájárulásaiból finanszíroz. Az OGYÉI tervezetten évente kétszer összehív egy konzultatív, ad hoc grémiumot, amelyen az egészségmegőrző program költségeihez – az OGYÉI honlapján megjelölt bankszámlaszámra történő befizetéssel – hozzájáruló neta-alanyok és kormányzati szereplők vesznek részt, s melynek éves első ülésén utóbbiak bemutatják az éves egészségmegőrző program tematikáját. A második ülés során az OGYÉI tájékoztatást ad a neta-alanyoknak arról, hogy az egészségmegőrző programhoz való hozzájárulásaikat milyen módon használták fel.

A Neta tv. alkalmazásában népegészségügyi szerv programjának az Eü. tv. III. fejezetében meghatározott népegészségügyi feladatokat ellátó állami szervek meghatározott előírások szerint szervezett, népegészségügyi témájú programjait kell érteni.

Az adókedvezmény igénybevétele érdekében az is lehetséges, hogy az adóalany (ha nincs saját programja) csatlakozzon népegészségügyi szerv által szervezett egészségmegőrző programhoz. A szabályozás – a témán (egészséges étkezés, életmód, sportolás elősegítése, ösztönzése) túlmenően – itt sem tartalmaz megkötést, az egészségmegőrző program kidolgozása teljes mértékben a népegészségügyi szerv hatáskörébe tartozik.

Az adóalany élhet az adócsökkentéssel akár akkor is, ha például havonta meghatározott pénzüsszeget átutal a népegészségügyi szerv számlájára a népegészségügyi szerv által szervezett egészségmegőrző program költségeihez való hozzájárulás címén. Ekkor az aktuális adó-megállapítási időszakra fizetendő adót azon átutalt/befizetett összeggel lehet csökkenteni

(maximum a fizetendő adó összegének 10%-áig), melyet az adóalany ezen adó-megállapítási időszak alatt fizetett be/utalt át a népegészségügyi szerv számlájára. E körben tehát fontos különbség, hogy a népegészségügyi szerv részére történő befizetés arra az adó-megállapítási időszakra programozható, amelyben a neta-fizetési kötelezettség felmerül, továbbá az olyan nagyságú lehet, mellyel az adó-megállapítási időszakban esedékes adó legnagyobb mértékben (maximum 10 %-kal) csökkenthető. Így nem jelent kockázatot (kisebb mértékű adócsökkentést) az neta-alany számára a saját, több adó-megállapítási időszakra eső egészségmegőrző programjának tényleges megvalósítási időszaka (a programmal kapcsolatos költségek tényleges felmerülésének időpontja) és az adott adó-megállapítási időszak (melyben élni kíván neta-csökkentési lehetőségével) közti különbség.

1.3. Ingyenesség, általános elérhetőség

Akár az adóalany saját tevékenységéről, programjáról, akár népegészségügyi szerv által indított programról van szó, az adócsökkentés kizárólag akkor vehető igénybe, ha az bármely magánszemély által ingyenesen hozzáférhető, elérhető, tehát a szabály nem alkalmazható például az adóalany saját munkavállalóinak szervezett rendezvényei esetében.

Nem minősül egészségmegőrző programnak az adóalany azon (egyébként egészséges életmódra irányuló) tevékenysége, rendezvénye, mely – akár csak jelképes összegű – nevezési/részvételi díj ellenében vehető igénybe.

A nem szabadtéren megrendezett programok esetében a szervezők tipikusan élnek – a rendezvény helyéül szolgáló ingatlan befogadóképességétől függő – létszámkorlátozással. Ez a körülmény azonban nem változtat a konkrét program törvényi definíciónak való megfeleltethetőségén, vagyis ha a rendezvényt, programot (a lebonyolítást megelőzően) a nagy nyilvánosság számára meghirdették (tehát a jelentkezésre, a program igénybevételére mindenki számára lehetőség kínálkozott), a rendezvénnel kapcsolatos költségek levonhatók a netából.

2. A netából levonható költségek

Az egészségmegőrző program egyes költségeinek fizetendő netából való levonhatósága mindig attól függ, hogy a konkrét költség a Neta tv. 1. § 19. pontjában írt célok megvalósítására szolgál-e vagy sem. Például, ha az adóalany a kerékpározást (mint sporttevékenységet, egészséges életmódot) népszerűsítő programja keretében a kerékpár márkáját (vagyis a brand-et) népszerűsítő tevékenységet is folytat, ezen utóbbi, a termék kelendőségét, értékesítését befolyásoló, előmozdító reklámozási tevékenységgel kapcsolatban felmerült költségek nem vonhatók le a netából, lévén, hogy azt az adóalany pusztán gazdasági megfontolásból végzi, vagyis a kedvezmény céljaival nem függ össze.

Hangsúlyos tehát, hogy kizárólag azon közvetlen és közvetett költségek vehetők figyelembe az adócsökkentés alkalmazásakor, amelyek az egészségmegőrző programmal kapcsolatban merültek fel, ahhoz szorosan illeszkednek (pl. a sportolást ösztönző rendezvény megszervezése során felmerülő költségek). Az adócsökkentés érvényesíthető az egészségmegőrző program lebonyolításához szükséges eszközök vásárlásának költségei (pl. sporteszközök beszerzése), vagy a program (sportverseny) győztesének nyereségével kapcsolatos költségek, avagy az adóalany által az egészségmegőrző programon részt vevő természetes személyek részére, a programon nyújtott juttatások és azok esetleges közterhe

után is, hiszen ezen költségek egyértelműen hozzárendelhetők az egészségmegőrző tevékenységhez/programhoz.

A közvetett költségek közül csakis azok bírnak jelentőséggel a kedvezmény érvényesítésekor, melyeknek a vetítési alapja egyértelműen hozzárendelhető az egészségmegőrző programhoz/tevékenységhez. Például az adóalany rendelkezése alatt álló, a sportolást ösztönző rendezvény helyszínéül szolgáló ingatlannal kapcsolatos rezsiköltségek, az adóalany egészségmegőrző program megvalósításával foglalkozó munkavállalóinak (a program megvalósítására fordított idővel) arányos bruttó bére, a munkáltatói bérterhek.

Tekintettel arra, hogy a költségek természetes személyeknek nyújtott programokkal kapcsolatban merülnek fel, azokat a számviteli törvény 3. § (7) bekezdés 3. pontja alapján személyi jellegű egyéb kifizetések költségeiként indokolt elszámolni.

Adóellenőrzés alkalmával az adóalanynak számlával, számviteli bizonylattal vagy más okirattal (pl. szerződéssel) kell tudnia igazolni az adó-megállapítási időszakban felmerült, az adócsökkentés során elszámolt költségek hitelességét. Ha például egy megbízott személy szervezi az adóalany egészségmegőrző programját, az adóalany (mint megbízó) az adócsökkentéskor figyelembe veheti a megbízottnak fizetett mindazon összeget, mely az egészségmegőrző program kapcsán merült fel (pl. megbízottnak a szervezésért fizetett díj), feltéve, hogy azok hitelességét az előzőek szerint tudja bizonyítani.

3. Eljárási szabályok

A Neta tv. 8. § (2) bekezdése értelmében az adó alanya önadózással állapítja meg az adóját, így az adóalany dönt arról is, hogy a 2016. január 1-jától hatályos kedvezménnyel élni kíván-e vagy sem.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) rendelkezései alapján az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett adóalany az általános forgalmi adóról szóló bevallását havonta, negyedévente, vagy évente teljesítheti.

A Neta tv. 9. § (2) bekezdése szerint a neta alanya a fizetendő netára vonatkozó bevallási kötelezettségét a rá irányadó általános forgalmi adó bevallási időszak szerint teljesíti, az általános forgalmi adó bevallására előírt határidőig. A Neta tv. 9. § (4) bekezdése szerint az adóalany adófizetési kötelezettségét a bevallás benyújtására előírt határnapig teljesíti.

Ha tehát az adóalany az általános forgalmi adóról szóló bevallását negyedévente teljesíti, az aktuális adó-megállapítási időszakban felmerült, egészségmegőrző programokkal kapcsolatos költségeit, ráfordításait is a felmerülésük negyedévében kell bevallania az e célra rendszeresített elektronikus nyomtatványon (16NETA) és ugyanezen a nyomtatványon kell bevallani az ezen költségekkel, ráfordításokkal csökkentett összegű (ténylegesen fizetendő) neta összegét is.

Az adó önadózás útján való teljesítését, a kedvezmény igénybevételét a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adóellenőrzés keretében vizsgálhatja, ezért az adóalanyoknak a Neta tv. 9. § (1)-(2) bekezdéseiben rögzített követelményeken túl olyan nyilvántartást érdemes vezetnie, amelyből az adó-megállapítási időszakban egészségmegőrző programmal kapcsolatban felmerült költségei/ráfordításai egyértelműen beazonosíthatóak, összegszerűen meghatározhatóak és hitelesek (pl. számlával, szerződéssel tudja igazolni azokat).

A Neta tv.-ben nem szabályozott eljárási kérdésekben az Art. rendelkezéseit kell alkalmazni [Neta tv. 10. § (6) bekezdés].

4. Az adócsökkentés alkalmazása

Az adócsökkentés az adó-megállapítási időszakokra fizetendő neta teljes összegének 10%-áig igénybe vehető, nincs lehetőség ugyanakkor a költségek/ráfordítások neta-köteles termékenkénti [Neta tv. 2. § a)-j) pontok] bontásban történő elszámolására.

Az adócsökkentés kizárólag abban az adó-megállapítási időszakban alkalmazható, amelyben az egészségmegőrző programmal kapcsolatos költségek, ráfordítások felmerültek, vagyis az adóalany a kedvezményt csakis az ezen időszakra szóló adóbevallásában tudja érvényesíteni. Az adó-megállapítási időszakban elszámolni elmulasztott kedvezményt az Art. 49. § (1) bekezdése alapján az adóalany utólag önellenőrzéssel érvényesítheti.

Ha az adóalany adó-megállapítási időszakban egészségmegőrző programokra fordított költségei meghaladják az adó-megállapítási időszakra egyébként fizetendő adó 10%-át, a költségek adókedvezménnyel nem érintett részét a következő adó-megállapítási időszak(ok)ban fizetendő adó csökkentéséhez nem lehet figyelembe venni, ugyanis a költségek nem ezen utóbbi időszak(ok)ban merülnek fel.

Amennyiben az adó-megállapítási időszakban az adóalany nem áll fenn adófizetési kötelezettsége, az ebben az adó-megállapítási időszakban felmerült költségek/ráfordítások után a kedvezmény nem vehető igénybe sem az aktuális, sem a következő adó-megállapítási időszak(ok)ban.

Példa az adócsökkentésre:

Az adó-megállapítási időszakban az adóalany 7,6 millió forint neta-fizetési kötelezettsége keletkezett, azonban ugyanezen időszakban 13,2 millió forint költsége is felmerült egészségmegőrző programokkal kapcsolatban.

Ha az adóalany él a Neta tv. új kedvezményével, az egyébként fizetendő adó összegének maximum 10%-ával, vagyis legfeljebb 760 ezer forinttal csökkentheti az adó-megállapítási időszakban egyébként fizetendő adó összegét, vagyis 7,6 millió forint helyett 6,84 millió forint netát kell fizetnie. Az adócsökkentés során el nem számolt költségrészt (13,2 millió – 760 ezer = 12,44 millió) a következő adó-megállapítási időszakokban nem lehet figyelembe venni az akkor fizetendő adó csökkentéséhez.

5. Az adócsökkentés számviteli elszámolása

A Neta tv. 3. § (1) bekezdése és 8. § (1) bekezdése szerint a neta adó-megállapítási, bevallási és adófizetési kötelezettsége termékértékesítéshez kapcsolódik, függetlenül attól, hogy az értékesítés a neta-köteles termék első belföldi teljesítési helyü értékesítését vagy a beszerzett neta-köteles termék felhasználásával belföldön előállított saját termék értékesítését takarja. Ebből következően a netát a számviteli törvény 81. § (2) bekezdés e) pontja alapján egyéb ráfordítások között kell elszámolni.

Az egészségmegőrző programokhoz kapcsolódó, a Neta tv. 8. § (4) bekezdése alapján igénybe vehető adókedvezmény egy számítási módszer, amelynek alapján a neta fizetendő összege állapítható meg (az adócsökkentés maximum az egyébként fizetendő adó 10%-áig terjedhet),

tehát az nem könyvelendő tétel. Az adókedvezmény a csökkentett fizetési kötelezettségben jelenik meg, melyet az előbbieken részletezett módon kell elszámolni.